

ТАҚРИЗ

**ба автореферати диссертатсияи Ҳабибуллозода Қурбон Ҳабибулло дар
мавзуи «Ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва хусусиятҳои онҳо дар таҳкими
плюрализми сиёсӣ (таҷрибаи Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи
илмӣ номзоди илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.02 - Ниҳодҳо,
равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ**

Таҳқиқоти диссертатсионии мазкур мавзуи «Ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва хусусиятҳои онҳо дар таҳкими плюрализми сиёсӣ (таҷрибаи Тоҷикистон)»-ро фаро мегирад. Мавзуи мазкур ба таҳлили фарогири ҷанбаҳои назариявии ташаккули ҷомеаи шаҳрвандӣ ва хусусиятҳои муҳими он диққат равона гардида, мавриди баррасӣ ва хулосагирӣ қарор дода шудааст.

Омӯзишу таҳқиқи асосҳои назариявии ҷомеаи шаҳрвандӣ имконият медиҳад, ки ҷойгоҳи ҷомеаи шаҳрвандӣ дар рушди равандҳои демократӣ, ташаккули сиёсати ҷамъиятӣ ва назорати ҳокимият дарк карда шавад.

Таҳқиқи асосҳои назариявии ташаккул ва инкишофи ҷомеаи шаҳрвандӣ на танҳо ба дарки моҳияти ин зухурот мусоидат менамояд, балки воситаи муҳими ҳавасманднамоии иштироки шаҳрвандӣ, ҳимояи ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрвандон, инчунин рушди равандҳои демократӣ дар ҷомеа ба ҳисоб меравад.

Муаллиф бо таъкид ба таҳлили амиқи манбаъҳои назариявӣ меёрии ҳуқуқӣ, заминаи институтсионалӣ ва механизми амалигардии ин иттиҳодияҳоро дар низоми сиёсӣ баррасӣ менамояд. Мавқеи ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ҳамчун унсuri муҳим ва воситаи муассири сафарбарсозии ҷомеа ба равандҳои идоракунии давлатӣ ва ташаккули арзишҳои шаҳрвандӣ дар маркази таҳқиқот қарор гирифтааст. Бо таваҷҷуҳи хосса ба падидаи иттиҳодияҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ҳамчун зерниҳодҳои иҷтимоии махсус, на танҳо шаклҳои ташаккул, самтҳои асосии фаъолияти онҳо, балки методу

усулҳо ва механизмҳои иштироки ғаёлона дар раванди татбиқи сиёсати давлатиро низ мавриди омӯзиши амиқ қарор додааст.

Довталаби дараҷаи илмӣ ба таври муътамад нишон медиҳад, ки ин иттиҳодияҳо дар тақвияти ғаёлнокии ҷомеаи шарвандӣ, боло бурдани сатҳи ҳудогоҳии сиёсӣ ва таҳкими ниҳодҳои демократӣ сахми муҳим мегузоранд. Хусусиятҳои миллии ташкили ин иттиҳодияҳо, сатҳи муназзами ҳукукии онҳо, муносибати сохторҳои давлатӣ бо ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ, инчунин дурнамои рушди онҳо дар заминаи сиёсатҳои милли аз муҳимтарин паҳлуҳои ин таҳқиқоти бунёдӣ ба ҳисоб мераванд.

Аз лиҳози сохтор ва методология, диссертатсия бо риояи талаботи илмии муосир анҷом ёфта, хулосаҳо ва пешниҳодҳои муаллиф дорои навовариҳои назарраси илмӣ мебошанд. Муаллиф тавонистааст бо роҳи муқоисаи таҷрибаи ватанӣ мушкилоти амалии ғаёлияти иттиҳодияҳои ҷомеаи шаҳрвандиро муайян ва дар шароити имрӯзаи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод намояд.

Дар қисмати «Муқаддима» мубрамият ва аҳаммияти илмӣ-амалии мавзӯи диссертатсия ба таври асоснок ва муфассал шарҳ дода шуда, зарурати тадқиқи мавзӯ дар заминаи воқеиятҳои муосири сиёсати ҷавонон нишон дода мешавад. Муаллиф бо таъки ба таҳлили муназзами адабиёти илмӣ дараҷаи омӯзиши масъала, сатҳи таҳқиқи он ва фазои холии назариявиро дар ин самт муайян менамояд. Мақсад ва вазифаҳои тадқиқот, инчунин объект ва предмети таҳқиқот ба таври равшан ва мушаххас ифода ёфта, равиши умумии илмию методологии рисолаҳо муайян месозанд. Ҳамзамон, дар ин бахш принципҳои методологӣ ва методҳои асосии таҳқиқот, аз ҷумла таҳлилҳои муқоисавӣ, системавӣ ва институтсионалӣ бо асосҳои илмӣ муқаррар гардидаанд. Муаллиф ба навовариҳои илмии бадастомада ишора мекунад ва аҳамии назариявӣ ва амалии онҳоро дар рушди сиёсати давлатии ҷавонон ва низоми муносибатҳои ҷамъиятӣ таъкид менамояд. Нуқтаҳои асосие, ки барои ҳимоя пешниҳод шудаанд, дар шакли мураттаб ва

илмӣ инъикос ёфта, сохтор ва муҳтавои рисола низ ба таври мухтасар муаррифӣ шудаанд.

Боби аввал, таҳти унвони «**Асосҳои назариявӣ-методологии таҳқиқи ҷомеаи шахрвандӣ ва плюрализми сиёсӣ**», ба таҳлили амиқи заминаҳои концептуалӣ, сиёсӣ ва ҳуқуқии фаъолияти иттиҳодияҳо бахшида шудааст. Муаллиф дар ду зербоби он ҷанбаҳои методологӣ ва таҳлилҳои назариявии институтҳои ҷамъиятии ҷомеаи шарвандиро шарҳ дода, онҳоро ҳамчун унсурҳои муҳими низоми иҷтимоиву сиёсӣ дар раванди ташаккул ва таҳкими ҷомеаи шахрвандӣ арзёбӣ менамояд. Аз ҷумла, дар ин бахш ба равандҳои ниҳодигардӣ, қонунгузорию марбут ба фаъолияти ҷомеаи шарвандӣ ва таъсирашон ба рушди фаъолнокии шахрвандии онҳо таваҷҷуҳи хос дода шудааст.

Боби дуюм – «**Ташаккул ва инкишофи институти ҷомеаи шахрвандӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон**» – таҳлилу хулосагирӣҳоро дар атрофи масъалаҳои ташаккул ва инкишофи ҷомеаи шахрвандӣ дар шароити Тоҷикистон ва хосиятҳои асосии он, нақши ва мақоми институти ҷомеаи шахрвандӣ дар ташаккули сиситемаи сиёсии Тоҷикистони соҳибистикӣ лоҷро дар бар гирифтааст. Ниҳодҳои давлатӣ дар ҷомеаи демократӣ тавассути ниҳодҳои марбута бо ҷомеаи шахрвандӣ дар ҳамкорӣ қарор доранд ва шартҳои аслии ҷомеаи демократӣ низ ин ҳамкорию мутавозини ниҳодҳои давлатӣ бо ниҳодҳои ҷомеаи шахрвандӣ мебошад.

Боби сеюм, таҳти унвони «**Нақши институти ҷомеаи шахрвандӣ дар таҳкими принсипи плюрализми сиёсӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон**», таҳқиқоти амалӣ ва натиҷагирӣҳои тадқиқотиро фаро мегирад. Муаллиф дар ин қисмат масъалаҳои асосии фаъолияти институти ҷомеаи шахрвандӣ дар раванди таъмини плюрализми сиёсӣ ҳамчун принсипи демократии ташаккули ҷомеаи муосири тоҷикистонӣ, ҳолат ва дунамои инкишофи фаъолияти ҷомеаи шахрвандӣ ва таъсири он ба таҳкими мавҷудияти

принципи плюрализми сиёсӣ дар Тоҷикистон мавриди омӯзиш қ а р о р гирифтаанд.

Дар маҷмӯъ, сохтори дохилии рисола, пайвастагии мантиқии байни бобҳо, таърифи дақиқи масъалаҳо ва ҷанбаҳои таҳқиқшуда нишон медиҳанд, ки муаллиф мавзӯро бо ҷаҳонбинии мукаммали илмӣ ва бо таъба манбаъҳои муътамад мавриди омӯзиш қарор дода, тавонистааст натиҷаҳое ба даст оварад, ки барои рушди назариявии илм ва беҳбуди амалӣ дар сиёсати ҷавонон арзишманд мебошанд.

Ҳамин тариқ, автореферати диссертатсияи Ҳабибуллозода Қурбон Ҳабибулло дар мавзуи «Ниҳодҳои ҷомеаи шаҳрвандӣ ва хусусиятҳои онҳо дар таҳкими плюрализми сиёсӣ (таҷрибаи Тоҷикистон)» пурра ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқ буда, тамоми унсурҳои зарурии илмиро дар бар мегирад. Маводи диссертатсия ифодаи таҳқиқоти амиқ ва системанок буда, саҳми назарраси муаллифро дар рушди илмҳои сиёсӣ ва фаҳмиши амиқи мавзуи таҳқиқ нишон медиҳад. Забон ва услуби баён дар автореферат раван, илмӣ ва дақиқ мебошад, ки бо сатҳи таҳқиқоти номзадӣ комилан мувофиқ аст. Сохтор ва муҳтавои автореферат бо меъёрҳои илмии муқарраргардида мувофиқ буда, таҳқиқоти муаллиф дорои арзиши назариявӣ ва амалӣ мебошад. Аз ин рӯ, автореферати диссертатсияи Ҳабибуллозода Қурбон Ҳабибулло барои дарёфт намудани дараҷаи илмии номзоди илмҳои сиёсӣ бо ихтисоси 23.00.02 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ ба ҳимоя тавсия дода мешавад.

Муқарриз: Номзоди илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси

23.00.02 - ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ,

деқани факултети Сайёҳӣ ва муносибатҳои

байналмилалии Донишқадаи

байналмилалии Леваконт

Имзои Ашурзода Ҷ.Х.ро тасдиқ мекунам.

Сардори Раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси

Донишқадаи байналмилалии Леваконт

« 6 » 09 2025

Ашурзода Ҷ.Х.

Шомудинова Ш.

Суроғои муқарриз: 734019, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Леваконт, к. Рудаки, №21. Донишқадаи байналмилалии Леваканти Донишгоҳи байналмилалии сайёҳӣ ва соҳибқории Тоҷикистон. Тел.: +992 918-64-00-05;